

ATHENÆUM
IV, 2001

METRICIANA

**Даследаванні і матэрыялы
Метрыкі Вялікага Княства Літоўскага**

Том I

МУЗЕЙ

АДДЕЛ СПЕЦЫАЛЬНЫХ ГІСТАРЫЧНЫХ НАВУК
НАЦЫЯНАЛЬНАЯ АКАДЭМІЯ НАВУК БЕЛАРУСІ

METRICIANA

Даследаванні і матэрыялы
Метрыкі Вялікага Княства Літоўскага

Handwritten signature or initials, possibly 'Л.С.М.'

МІНСК

1991

ATHENÆUM

COMMENTARII HISTORIÆ ET CULTURÆ

V O L U M E N I V

MIENSCI

MMI

ATHENÆUM

АЛЬМАНАХ ГІСТОРЫІ І КУЛЬТУРЫ

АДДЗЕЛ СПЕЦЫЯЛЬНЫХ ГІСТАРЫЧНЫХ НАВУК
ІНСТЫТУТА ГІСТОРЫІ

НАЦЫЯНАЛЬнай АКАДЭМІІ НАВУК БЕЛАРУСІ

METRICIANA

Даследаванні і матэрыялы
Метрыкі Вялікага Княства Літоўскага

ТОМ 1

МІНСК

2001

Рэдакцыйная калегія:

Георгі Галенчанка,
Алег Дзярновіч,
Валеры Мянжынскі,
Уладзімір Свяжынскі

Адказны рэдактар нумару:

Алег Дзярновіч

METRICIANA: Даследаванні і матэрыялы Метрыкі Вялікага Княства Літоўскага. Том I – Мінск: Athenaeum – Аддзел спецыяльных гістарычных навук ІГ НАНБ, 2001 (Athenaeum, 4, 2001)

Новае навуковае выданне METRICIANA ёсць плёнам супрацоўніцтва альманаха Athenaeum і Аддзела спецыяльных гістарычных навук Інстытута гісторыі НАНБ. Уся разнастайнасць праблемаў Метрыкі Вялікага Княства Літоўскага – гэтага ўнікальнага корпусу крыніцаў па гісторыі нашага рэгіёну Еўропы, знойдзе адлюстраванне на старонках альманаха METRICIANA.

© Athenaeum, 2001

© Аддзел спецыяльных гістарычных
навук ІГ НАНБ, 2001

© Тэксты – аўтары, 2001

ЗМЕСТ

Новы праект

9

Канцылярыя Вялікага Княства Літоўскага

Алесь ГРУША. Службовы склад і структура канцылярыі

Вялікага Княства Літоўскага

40-х гадоў XV – першай паловы XVI ст.

11

Historica: Метрыка як крыніца

Валеры МЯНЖЫНСКІ, Алэг ДЗЯРНОВІЧ. Шляхта і яе земельныя ўладанні ў Ашмянскім (Ошменским) павеце ў першай палове XVI ст.

(паводле Кнігаў № 12–31 Метрыкі ВКЛ)

46

Linguistica: Мова і Метрыка

Уладзімір СВЯЖЫНСКІ. Праблема ідэнтыфікацыі афіцыйнай мовы

Вялікага Княства Літоўскага

109

Публікацыя

Валеры МЯНЖЫНСКІ. Пацвярджальны прывілей 1552 г.

гораду Менску на Магдэбургскае права

137

Археаграфія

Алэг ДЗЯРНОВІЧ. Прызабытая публікацыя

матэрыялаў Метрыкі ВКЛ

145

Бібліяграфія

Артурас ДУБОНІС. Найважнейшыя працы даследчыкаў Літвы па Літоўскай Метрыцы: Бібліяграфія

152

Рэцэнзій. Анатацыі.

Валеры МЯНЖЫНСКІ. Пачатак комплекснай публікацыі Метрыкі ВКЛ ва Украіне

(выданне Кнігі № 220 Валынскай Метрыкі за 1652-1673 гг.)

157

Світлана АБРОСИМОВА. Археографічны “Ренесанс”

Метрыкі Вялікага Князства Літовскага

163

Алег ДЗЯРНОВІЧ. Працяг польскіх публікацыяў матэрыялаў

Метрыкі ВКЛ

167

Электронны архіў Метрыкі ВКЛ

Алег ДЗЯРНОВІЧ. Прапановы па стварэнню Электроннага архіву

Метрыкі ВКЛ

171

Алег ДЗЯРНОВІЧ. Кніга № 28 Метрыкі ВКЛ на кампакт-дыску

176

Навіны

Акцыі “Цывілізацыя Метрыкі”

181

Першы ўніверсітэцкі курс па Метрыцы ВКЛ

183

“Метрыка – поштай”

184

Звесткі аб аўтарах

185

Правілы для аўтараў

187

METRICIANA

Researches and Materials of the Metrica of the Grand Duchy of Lithuania

Volume I

CONTENTS

The New Project

9

The Chancery of the Grand Duchy of Lithuania

Aleš HRUŠA. The Employees and Structure of Chancery of the Grand Duchy of Lithuania in the 40th Years 15th – First Half of 16th Centuries

11

Historica: The Metrica as a Source

Valery MIANŽYNSKI and Aleh DZIARNOVIČ. Nobility and Their Ground Possession in Ažmiany Region (Paviet) in the First Half of 16th Century (on Materials of the Books 12 – 31 of the GDL Metrica)

46

Linguistica: Language and Metrics

Uladzimir SVIAŽYNSKI. Problem of Identification of Official Language of the GDL

109

The Publication of Sources

Valery MIANŽYNSKI. Confirmation of the Privilege to Miensk (Minsk) city on the Magdeburg Law in 1552

137

Study and Publication of Texts

Aleh DZIARNOVIČ. The Forgotten Publication of Materials of the GDL Metrica

145

Bibliography

Artūras DUBONIS. The Most Significant Publications of the Researchers of Lithuania about the Lithuanian Metrica: The Bibliography

152

The Reviews. The Summaries

Valery MIANŽYNSKI. Beginning of the Complex Publication of the GDL Metrica in Ukraine

(Edition of the Book 220 of the Volyn Metrica: 1652-1673)

157

Svitlana ABROSIMOVA. «Revival» of Study and Publication of the GDL Metrica

163

Aleh DZIARNOVIČ. Continuation of the Polish Publications of Materials of the GDL Metrica

167

The Electronic Archive of the GDL Metrica

Aleh DZIARNOVIČ. The Proposition of Creation of Electronic Archive of the GDL Metrica

171

Aleh DZIARNOVIČ. The Book 28 of the GDL Metrica on a Compact Disc

176

News

The «Civilization of the Metrica» Actions

181

The First University Cycle of Lectures about the GDL Metrica

183

“Metrica by Post”

184

The Information about the Authors

185

Rules for the Authors

187

ПРАВІЛЫ ДЛЯ АЎТАРАЎ

Апроч раздрукаванага варыянту на паперы тэкст у рэдакцыю трэба здаваць і ў электроннай версіі – на дыскеце ў тэкставым рэдактары Word пад Windows.

Матэрыялы друкуюцца ў любой мове (тут аўтар павінен зыходзіць з традыцыйнага культурнага кола Метрыкі ВКЛ і самастойна вызначыць мову для друку).

Патрэбнае рэзюмэ (пераказ асноўных палажэнняў матэрыялу ў іншай, адрознай ад асноўнага тэксту, мове). Мову і аб'ём рэзюмэ таксама вызначае аўтар. Але гэта павінна быць даволі пашыраная мова.

Аўтар падае звесткі пра сябе – сфера навуковых інтарэсаў; год нараджэння; вучоная ступень; месца працы; асноўныя друкаваныя працы. Таксама ўказваюцца кантактныя каардынаты аўтара.

Ласкава запрашаем да супрацоўніцтва!

ЦЭНТР ATHENAEUM

рыхтуе да выдання манаграфію

Аляксандр І. ГРУША

*Канцылярыя Вялікага Княства Літоўскага
40-х гадоў XV – першай паловы XVI стст.*

Выхад кнігі ў свет запланаваны на першы квартал 2002 г.

Папярэднія заяўкі дасылайце на адрас:

а/с 71, Мінск 220123

або

E-mail: anh@belsonet.net

У працы таксама новыя кнігі Алега Дзярновіча

*“...in nostra Livonia”. Дакументальныя крыніцы па гісторыі
палітычных адносінаў паміж Вялікім Княствам Літоўскім і Лівоніяй
у канцы XV – першай палове XVI ст.:
сістэматызацыя і актавы аналіз*

*Трэцяя культура: Нарысы савецкай цывілізацыі
ў Беларусі 1960-1970-х гадоў*

Навуковае выданне
Штогадовы альманах

METRICIANA

Даследаванні і матэрыялы
Метрыкі Вялікага Княства Літоўскага

ТОМ I

Адказы за выпуск: Алег Дзярновіч
Набор: аўтары, Ала Ціхановіч
Карэктурa: Уладзімір Свяжынскі
Вёрстка: Юлія Шабан

ATHENÆUM COMMENTARII HISTORIÆ ET CULTURÆ

Пасведчанне № 1480 ад 19.V.2000. Заснавальнік – Алег Дзярновіч

Падпісана да друку 26.04.2001. Афсэтны друк. Фармат
Гарнітура Times. Ум. друк. арк. 7,59. Ул.-выд. арк. 8,23.
Наклад 300 асобнікаў.

Замова №.

Смаленская абласная друкарня імя Смірнова.
г. Смаленск, пр. імя Ю. Гагарына, 2.